

ASIA NTUNT IJAL AUSUNTO

HE 58/ 2023 Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi
toimeentulosta annetun lain 7 a §:n muuttamisesta

Asunto- ja kehityspäällikkö
Auli Heinävä

Tampereen kaupunki

14.11.2023

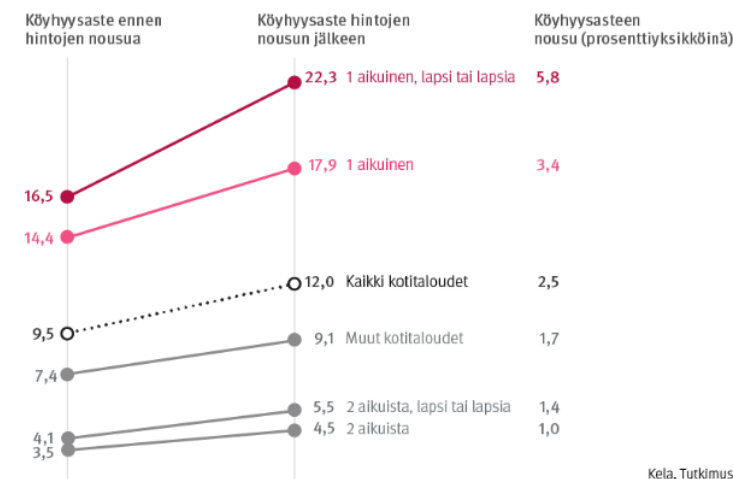
TAMPERE

Asunnottomuuden ja segregaaation syvenemisen uhka

- Tampereella on pienituloisia, toimeentulotuen saajia ja työttömiä enemmän kuin koko maassa keskimäärin. Lähde: Tampereen kaupungin köyhyysohjelma 2022-2025
- Perustoimeentulosta maksettavaksi tulevat asumisnormin ylittävät asumiskustannukset ajavat kohti henkilökohtaista velkaantumista
- Maksuhäiriömerkinnät, hädät uhkakuvana
- Tiukka normitus kiihdyttää asuinalueiden välistä muuttoliikettä ja segregatiota, asuinalueiden eriarvoistumista
- Kuntien eriytymiskehityksen hallitseminen kuntapolitiikan merkittävin tulevaisuudenhaaste
- Kaupungit aktiivisessa roolissa tekemällä monipuolisesti työtä eriytymiskehityksen ehkäisemisessä
- Segregaation ehkäisyssä tarvitaan myös valtion tukea
- Kansaneläkelaitoksen laskelman mukaisesti hintojen nousu on kasvattanut kotitalouksien köyhyysastetta 9,5%:sta 12,0%:iin. Jyrkin köyhyysasteenkasvu on ollut yhden aikuisen lapsiperheen ja yksin asuvien keskuudessa

Hintojen nousu kasvattaa eniten yhden aikuisen lapsiperheiden ja yksin asuvien köyhyysastetta

Viitebudjettiköyhyysaste (%) kotitaloustyypeittäin ennen hintojen nousua ja hintojen nousun jälkeen

Viitebudjettiköyhyysaste kotitaloustyypeittäin ennen Ukrainan sotaan liittyvää hintojen nousua ja sen jälkeen.

[Lähde: Hintojen nousun vaikutuksia lapsiperheköyhyyteen voidaan lieventää vain vähän lapsilisäjärjestelmän muutoksilla | Kelan tietotarjotin](#)

Kansaneläkelaitoksen hintojen nousujen laskelmat perustuvat arvioon kustannusten noususta:

- Ruoka 12%
- Liikenne 15%
- Asuminen 8%

Asumisneuvonta

- Asumisneuvonnan työ painottuu asumisen ongelmien ennaltaehkäisyyn
 - Asumiseen liittyvät sopimukset, kuten kotivakuutus, sähkösopimus, vuokrasopimus
 - Kansaneläkelaitoksen toimintamallin selkeyttäminen heidän asiakkailleen
 - Kansaneläkelaitoksen päätöksien seuraamusten selventäminen
- Vaikuttamisen mahdollisuudet sekä resurssit kohtuuhintaisen asunnon löytämiseen hyvin rajalliset
- Lakiesitys kasvattaa kuntien neuvonnan ja ohjauksen sekä hyvinvointialueiden sosiaalityön tarvetta
- Asumisneuvonnan määrärahat puolitetaan Valtion talousarvioesityksen 2024 mukaisesti, hyvinvointialueiden taloustilanne erittäin kireä
- Olemme huolissamme asumisneuvonnan riittävydestä

Lain erityiset perusteet ja kerrannaisvaikutukset

- Lakiesityksessä lueteltu kuusi erityistä perustetta, pyrkimyksenä olla heikentämättä heikoimmassa asemassa olevien asemaa
- Listauksissa riski eri elämän vaiheiden ja muuttuvien elämän tilanteiden kattamattomuudelle
 - Väliinputoajaksi vailla lainsäätäjän tarkoitusta
- Kansaneläkelaitoksen harkintavalta tulee säilyttää: Jos kunnan alueelta ei tosiasiallisesti löydy asumisnormiin mahtuvaa vuokra-asuntoa, Kansaneläkelaitoksen tulee voida hyväksyä vuokra huomioitavaksi toimeentulotuessa kokonaisuudessaan
- Toimeentulotukipäätökset oikeusharkintaa vai tarkoituksenmukaisuusharkintaa?
- Useita yhtäaikaista lakimuutoksia tekeillä, kerrannaisvaikutukset ja lapsivaikutukset tulee tarkastella

Yhteenveto

- Valtion tulee säilyttää ARA-tuotannon rahoitusvaltuudet riittävinä. Kohtuuhintaisen asuntotuotannon tavoitteet tarvitaan edelleenkin MAL-sopimuksessa (maankäytön, asumisen ja liikenteen sopimukset)
- Toimeentulotuessa hyväksyttävien asumisnormien tulee olla selkeästi korkeammat kuin asumistuen asumisnormit
- Asumisnormien määrittely vuosittain yhdessä kuntien kanssa
 - Eri kokoisille kotitalouksille löytyy asuntoja
 - Asumisnormit eivät saa ajaa toimeentulotuen saajia pois työmarkkinoiden ääreltä
 - Kolmen hengen kotitalouden asumisnormia tulee nostaa
- Asumisnormit eivät saa kiihdyttää eriytymiskehitystä pakottamalla toimeentulotuen saajat muuttamaan jo ennestään segregatiokehityksestä kärsiville alueille
- Kansaneläkelaitoksella tulee olla harkintavaltaa
 - Minkä kokoisen vuokran se hyväksyy huomioitavaksi täysimääräisenä toimeentulotuessa
- Valtion ei tule kasvattaa kuntien toimeentulotukimenoja ja asumisneuvonnan kustannuksia
- Lakimuutosten kerrannaisvaikutukset ja lapsivaikutukset tulee arvioida lakimuutoksen pohjaksi
- Suurimpia ja vaikeimmin arvioitavia ovat kustannukset, jotka syntyvät ylisukupolvisesta syrjäytymisestä, asunnottomuudesta ja segregatiokehityksestä

TAMPERE.
FINLAND

KIITOS!

Auli Heinävä
auli.heinava@tampere.fi